

Český telekomunikační úřad
Sokolovská 219
190 00 Praha 9

V Praze, dne 2. října 2017

čj. ČTÚ-50 584/2017-611

Připomínky VNICTP, z.s. k testu 3 kritérií mobilní trh

Vážení,

na úvod bychom chtěli vyjádřit obecnou podporu závěrům Návrhu testu tří kritérií pro Trh mobilních služeb, ale s výhradami k obecně použité metodice a ke konkrétním závěrům u Firemního trhu.

V současné podobě analýza ČTÚ dle našeho názoru může naznačovat další omezení hospodářské soutěže a finální bezprecedentní vytlačení fixních a alternativních mobilních operátorů z mobilního Firemního trhu (neanalyzování Firemního trhu v souvislosti s fungováním celého mobilního trhu). Může dojít k omezení konkurence a vyšší koncentraci na Firemním trhu (vedoucí ke zvýšení cen) a kontrolovanou omezenou soutěž na Rezidentním trhu, pravděpodobně za stavu stlačování marží (jako u minulé regulace ADSL), s nuceným přelivem významného počtu nízko výnosových Firemních klientů (domácí příslušníci zaměstnanců) do skupiny Rezidentů (tedy další zdražení pro populaci).

Jak se úřad vyrovná se situací, kdy umožnil po řadu let distorzi trhu, a po tak dlouhé době již nemusí být umožněn návrat k plně funkčnímu trhu? Dle našeho názoru je situace na analyzovaných trzích ještě horší (z hlediska fungování hospodářské soutěže) nežli je popisováno a ČTÚ by po doplnění analýzy, jak je dále navrhováno, měl podat z úřední povinnosti návrh k zahájení šetření k ÚOHS.

Na úvod několik obecných připomínek k celé analýze s tím, že řada připomínek může být relevantních, až v případném druhém kroku analýzy, vedoucím k nápravným opatřením.

1. Dle našeho názoru analýza trpí segmentací která nevede k ucelenému pochopení situace na trhu a možnosti efektivního řešení. Oddělování Rezidentního trhu a Firemního trhu se separátním posuzováním "šedých operátorů" (kteří jsou dle našeho názoru jen symptomem nefungujícího trhu kde nefunguje velkoobchodní nabídka - stejně jako WIFI operátoři byli symptomem nefunkčního ADSL trhu) nepostihuje situaci, kdy integrování mobilní operátoři tvoří obchodní a marketingové nabídky s ohledem na celé portfolio vs nezávislí operátoři kteří jsou z Firemního trhu vytlačováni kombinací praktik typu stlačování marží a predátorské ceny. Dochází k jasnému křížovému financování (i samo ČTÚ toto potvrzuje na str. 19) a je toto třeba analyticky adresovat a ne umožnit incumbentům oligopol na Firemním trhu potenciálně vedoucí k nárůstu cen. Je správné posuzovat celé portfolio služeb jak analýza dělá ale mělo by být jasné, že realita trhu ukazuje, že nejkontroverznější částí jsou mobilní data která jsou nyní hlavní službou a zdrojem zisku inkumbentů a kde existuje nejvíce námitek alternativních operátorů (viz. i zveřejněné připomínky MAXPROGRES mobile, s.r.o.).

Dalším argumentem je, že při aukci 4G frekvencí operátoři přislíbili funkční velkoobchodní nabídku která do tohoto dne nebyla splněna (cena bez stlačování marží, nedostupná LTE data, jen full MVNO) a mělo tedy již dávno dojít k příslušným administrativním krokům ze strany ČTÚ. Není možno tedy konstatovat, že Firemní trh je v pořádku a dojde k řešení jen na Rezidentním trhu, když základní problém je stejný - neodpovídající velkoobchodní nabídka ve srovnání s veřejnými a hlavně neveřejnými nabídkami inkumbentních mobilních operátorů, kdy u Firemního trhu je jasné, že WS nabídka je řádově neodpovídající.

2. Při analýzách trhu by ČTÚ měl více používat metodiku analýzy ziskovosti/profitability jednotlivých firem nebo segmentů. Hodnoty počtu klientů, ARPU, příjmů nic nevypovídají o dlouhodobé udržitelnosti firem na trhu. Není analyzován žádný model WS nákladů vs známá ARPU/výnosy. Analýza obsahuje řadu tvrzení o soutěži, konkurenci, nízkých cenách které jsou zcela nevypovídající pokud nejsou zasazeny do souvislosti s celkovou ziskovostí firmy. Jak může ČTÚ tvrdit, že konkurence na některém trhu má zdravý vývoj, když se opírá jen o počty subjektů bez analýzy toho, zdali jsou ziskové a mají tedy potenciál vyvíjet skutečně zajímavou obchodní činnost jako firma a ne jen živnost jedné či dvou osob? Podporujeme i komentáře ke konzultaci které kritizují neporovnání trhů z hlediska objemu/velikosti a jejich podstatnosti. Důležitost jednotlivých trhů pro operátory by ale měly být primárně nazírány optikou ziskovosti/výše marže služeb.

3. Před vydáním nápravných opatření by měl ČTÚ extenzivně konzultovat svou metodiku regulace a nastavení velkoobchodních cen, aby nedocházelo znovu k situaci, že regulované ceny vykazují znaky stlačování marží. Minulé zkušenosti s cenovou regulací ČTÚ byly velmi negativní (kolaps celého ADSL trhu v souvislosti s rozvinutou Evropou). I minulé konzultace na toto téma vykazují řadu rozporů např. mezi ČTÚ a ÚOHS aj.

Např.:

<https://www.ctu.cz/trh-c-5-velkoobchodni-sirokopasmovy-pristup-v-sitich-...tronicnych-komunikaci-0>

<https://www.ctu.cz/vyzva-k-uplatneni-pripominek-k-navrhu-postupu-ceskeho...ekomunikacniho-uradu-pri-cenovem-0>

<https://www.lupa.cz/clanky/stalo-se-ctu-proti-ek/>

Konkrétní připomínky k textu analýzy:

260 Souhlasíme že situace u dat je hlavním problémem v současné době

352 Referenční nabídky nebyly nikdy reálně použitelné a byly čistě formálním splněním podmínek aukce. Neexistence cen za LTE data dříve, excesivní poplatky a vyžadování full MVNO neumožňovaly reálně profitabilní nabídky

520 O odlišnosti se dá mluvit i u Rezidentního trhu kde "soutěží" daleko vyšší počet subjektů (tzn. dle ekonomických pravidel by ceny měly být nižší pokud by fungovala skutečná hosp. soutěž) ale jasná diskriminace u velkoobchodních nabídek toto alternativním operátorům neumožňuje. Jak se ČTÚ staví k této "odlišnosti" k případě známých kauz společného vyjednávání o mobilních tarifech v případě dTest, Brno aj.?

529-543 Dle našeho názoru situace na trhu Firemních zákazníků u takovéto nucené segmentace ze strany ČTÚ může indikovat dlouhodobě nastavené predátorské ceny (křížové financování) vs alternativním operátorům kteří musí využívat velkoobchodních nabídek. V situaci kdy velkoobchodní nabídka téměř ani neumožňuje existenci alternativcům na Rezidentním trhu je jasné že nemohou působit ani na trhu Firem (argument "šedivých" operátorů spíše podtrhuje naprostou vadnost velkoobchodních nabídek (stlačování marží). Tuto část vnímáme jako nejpodstatnější z analýzy vyžadující pečlivé posouzení pro nápravná opatření

576 Dle našeho názoru podmínky aukce 4G frekvencí vyžadují obecně funkční velkoobchodní nabídku umožňující existenci na obou maloobchodních trzích což dnes není možné

714 Jen full MVNO byla zásadní chyba v podmínkách ČR, toto je dnes využíváno pro diskuzi o nižších úrovních MVNO nabídek. Argument ČTÚ že může být zván k jednáním není operátory většinou využíván vzhledem k historickým zkušenostem s ČTÚ v obdobných jednáních

726-734 Úřad se nemůže vyjadřovat k únosnosti cen či potřebě investic (vstupní bariéry) pokud nezná ziskovost takovýchto firem. Zda je cena bariérou vyplývá z celkového nákladového (ziskového) modelu a této analýze se ČTÚ dlouhodobě vyhýbá! Zcela tento podstatný odstavec musíme odmítnout jako nepodložený a zaměňující dojmy za fakta.

739-747 Znovu jde o prezentaci stavu bez analýzy co to znamená. uzavření smluv není indikací funkčního trhu (stejnou chybu udělal ČTÚ u ADSL trhu), sám ČTÚ konstatuje že nejvýznamnější MVNO jsou majetkově propojeni s inkumbenty... Chybí zcela zásadní analýza ziskovosti jak majetkově propojených MVNO vs malí alternativci vs inkumbenti.

796 ČTÚ nemůže prokázat že toto je pravda z pohledu dlouhodobé udržitelnosti a funkce hosp. soutěže v situaci, kdy nemá analýzy ziskovosti a jejich srovnání s jinými zeměmi kde trh funguje. Je třeba upozornit na to, že telekomunikační trh obecně se vyznačuje přemírou praktik typu stlačování marží i ve vyspělých zemích, sama praktika má svou stávající judikaturu v rámci EU postavenou na případech jen z telekomunikačního trhu!

840 Co s tímto hodlá ČTÚ dělat? Není toto indikací selhání WS nabídky? Toto je jen konstatování ze strany ČTÚ bez naznačení co s tím hodlá ČTÚ dělat.

891 Překážky JSOU zásadní povahy protože neumožňují vstoupit na trh v dlouhodobě udržitelným modelem a plným portfoliem (mobilní data)

968 Variabilita není důkazem možnosti si vybrat. Nabídky se musí posuzovat komplexně a pokud různá variabilita ve svém souhrnu vede ke stejným negativním hospodářským výsledkům není toto řešením.

996 Minulé selhání ČTÚ které se zde prezentuje že není problémem, přece jen to operátoři blokovali jen 2 roky... Jak bude ČTÚ aktivněji zamezovat pokřívování trhu v jeho úvodních fázích v budoucnu?

1036-1045 Naprosto neuvěřitelná výmluva ČTÚ na naprosto zásadní připomínky z minula ohledně struktury velkoobchodní nabídky. Takováto prohlášení jen cementují pohled virtuálních operátorů na ČTÚ jako zcela neodborný a nekompetentní orgán. Je zcela samozřejmé že možnost tvorby nabídek vyplývá z kombinace WS smluv a marketingové strategie. Pokud však WS podmínky neumožňují i jen replikovat veřejné nabídky inkumbentů na jejich webech (veřejné nabídky) je jasné že základní WS nabídka je vadná. Pokud bude ČTÚ odmítat analýzy ziskovosti subjektů na trhu a komplexní analýzu podmínek WS smluv je jasné že takovéto potlačování hospodářské soutěže bude dále pokračovat.

1079 Konkurenceschopnost narušuje primárně neexistence funkční velkoobchodní nabídky

1088 Rozhodnutí o nastavení cen bylo zcela v moci MNO a toto tvrzení ČTÚ spíše indikuje existenci predátorských cen na Firemním trhu

1106 Tato analýza podporuje náš dojem že inkumbenty je ČTÚ stavěno do role socialistické regulace hospodářské soutěže ve směru navýšení ARPU u rodinných příslušníků. Řešením by měla být reálná velkoobchodní nabídka umožňující i virtuálním operátorům působit na Firemním trhu

1121 Působení MVNO a virtuálů stěžuje primárně špatná WS nabídka od inkumbentů

1165 Dle našeho názoru je celkem očividné že podíl méně než 3% u nepropojených operátorů indikuje selhání trhu

1129 Realita zatím ukazuje že na škodu rozhodně je. Tvrzení zde je obecné, nepodložené. ČTÚ resp. český stát by neměl být komparativní vzhledem k zemím kde může být (zatím neprokázané) selhání trhu a naopak by mělo dojít ke strategickému rozhodnutí kam máme ambiciózně směřovat (viz. NGA strategie EU aj.).

1268 Tržní podíly jsou indikací ale zcela chybí analýza ziskovosti a tedy dlouhodobé udržitelnosti

1444 viz. poznámka 1129

1476 Zde by skutečně měl být spíše indikován strategický zájem ČR a ne jen komparace s jinými, strukturálně odlišnými trhy. Často dochází k záměně potřeby a reálné spotřeby ovlivněné cenou služeb (price gouging)

1492 Úvaha o oddělení Firemního trhu a Rezidentů je vadná z důvodu potřeby stejné podkladové velkoobchodní nabídky

1540 Na základě čeho toto úřad předpokládá, když mu pro toto chybí jakákoliv relevantní data?

1543 Jak je možno hodnotit pozitivně, když nejsou k dispozici data o např. ziskovosti? Skladba trhu kdy nepropojených operátorů je méně nežli 3% tomu nenasvědčuje

1708-1711 Nerelevantní tvrzení kdy nejde srovnávat jednotlivé hodnoty ale je třeba znát hodnoty ziskovosti firem a poměr marketingových nákladů jako procenta příjmů vs ziskovost.

1773 i na tomto trhu z podmínek aukce musí být relevantní WS nabídka která dává smysl. Myslíme že oligopolizace není posláním ČTÚ

1792 Tzn. zde úřad souhlasí a podporuje oligopolizaci? Povinná WS nabídka zde není povinná? U inkumbentů je jasné že Firemní a Rezidentní nabídky jsou spojené nádoby a pokud by např. u Rezidentů došlo k poklesu ziskovosti bude toto nahrazováno u Firemních klientů.

Martin Dvořák
viceprezident

Výbor nezávislého ICT průmyslu, z.s.
Email: martin.dvorak@vnictp.cz
www.vnictp.cz